HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אבל בב"ד של ישראל כיון דנפק ליה דינא לקטלא קטלי ליה א"ל אביי ב"ד של ישראל נמי אפשר דחזו ליה זכותא כי חזו ליה זכותא מקמי דליגמר דינא בתר גמר דינא תו לא חזו ליה זכותא לימא מסייעא ליה [א]כ"מ שיעמדו שנים ויאמרו מעידים אנו את איש פלוני שנגמר דינו בבית דינו של פלוני ופלוני ופלוני עדיו ה"ז יהרג דלמא בורח שאני ת"ש שמע מב"ד של ישראל שהיו אומרים איש פלוני מת איש פלוני נהרג ישיאו את אשתו מקומנטריסים של עובדי כוכבים איש פלוני מת איש פלוני נהרג אל ישיאו את אשתו מאי מת ומאי נהרג אילימא מת ממש ונהרג ממש דכוותיה גבי עובדי כוכבים אמאי אל ישיאו את אשתו הא קיי"ל כל מסיח לפי תומו הימוני מהימני ליה אלא לאו מת יוצא למות ונהרג יוצא ליהרג וקתני בב"ד של ישראל ישיאו את אשתו לעולם מת ממש ונהרג ממש דכוותיה גבי עובדי כוכבים אמאי לא והא קיי"ל דכל מסיח לפי תומו מהימני הני מילי במילתא דלא שייכי בה אבל במילתא דשייכי בה עבדי לאחזוקי שקרייהו: **מתני'** [א]המביא גט בא"י וחלה הרי זה משלחו ביד אחר [ב]ואם אמר לו טול לי הימנה חפץ פלוני לא ישלחנו ביד אחר [ג]שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר: **גמ'** אמר רב כהנא חלה תנן פשיטא חלה קתני מהו דתימא ה"ה אע"ג דלא חלה והאי דקתני חלה אורחא דמילתא קתני קמ"ל היכי דמי אי דא"ל הולך אע"ג דלא חלה נמי ואי דא"ל את הולך אפי' חלה נמי לא ואי רשב"ג אפילו חלה נמי לא דתניא הולך גט זה לאשתי ה"ז משלחו ביד אחר את הולך גט זה לאשתי הרי זה לא ישלחנו ביד אחר רשב"ג אומר [ג]בין כך ובין כך אין השליח עושה שליח איבעית אימא הולך והוא דחלה ואי בעית אימא את הולך וחלה שאני ואי בעית אימא [ד]רשב"ג היא וחלה שאני תנן המביא גט בא"י וחלה הרי זה משלחו ביד אחר ורמינהו [ג]אמר לשנים תנו גט לאשתי או לשלשה כתבו גט ותנו לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו אינהו אין אבל שליח לא אמר אביי התם טעמא מאי משום בזיון דבעל הכא בעל לא קפיד רבא אמר משום דמילי נינהו [ד]ומילי לא מימסרן לשליח מאי בינייהו איכא בינייהו שליח מתנה ובפלוגתא דרב ושמואל רב אמר מתנה אינה כגט ושמואל אמר [ה]מתנה הרי היא כגט: ואם אמר לו טול לי הימנה חפץ פלוני: אמר ריש לקיש כאן שנה רבי [ה][ו]אין השואל רשאי להשאיל [ז]ואין השוכר רשאי להשכיר אמר לו רבי יוחנן [ו]זו אפילו תינוקות של בית רבן יודעים אותה אלא זימנין דגיטא נמי לא הוי דנעשה כמי שאמר לו [ח]אל תגרשה אלא בבית וגירשה בעלייה אל תגרשה אלא בימין וגירשה בשמאל [ט]דכולי עלמא היכא דנפקה לאפיה ויהבה ליה חפץ והדר שקלה מיניה גיטא כולי עלמא לא פליגי דגיטא גיטא מעליא הוי כי פליגי היכא דא"ל

שקול

תו לא חזו ליה זכותא. כלומר לא שכיח הלכך לא מספקינן בהכי: **מתני' המביא גט בא"י.** שאין צריך לומר בפני נכתב ונחתם: **משלחו ביד אחר.** ועושה שליח מאליו ושלא בב"ד: **ואם אמר לו.** בעל לשליח: **טול לי הימנה חפץ פלוני.** כשתתן לה את הגט לא ישלחנו ביד אחר: **גמ' חלה תנן.** דאניס וה"ה לכל אונסין אבל אי לא אניס לא ישלחנו ביד אחר: **אי דאמר ליה הולך.** ולא אמר ליה אתה בעצמך הולך: **ואי.** מתני' ר"ש: **אפילו.** לא אמר ליה אתה הולך כי חלה נמי לא: **ה"ז משלחו כו'.** ולא מפליג בין חלה ללא חלה ועושה שליח אחר דהולך לא משמע אלא טרח שיבא גט זה לידה: **איבעית אימא.** מתני' דאמר ליה הולך ואפ"ה בעינן חלה דברייתא דקתני ה"ז משלחו והוא דחלה: **ואיבעית אימא.** מתני' דאמר ליה את הולך וחלה שאני וברייתא דקתני לא ישלחנו בדלא חלה וכן נמי כי תוקמא כרבן שמעון חלה שאני ור"ש בשלא חלה: **אמר לשנים תנו גט לאשתי.** ולא נתן להם גט עשאן עדים ואע"פ שלא אמר להם אתם עצמכם כתבוהו הרי אלו יכתבו ויתנו ולא יאמרו לסופר ויכתוב כדמפרש לקמן: **או לשלשה כתבו גט כו' יכתבו.** הם עצמם שהרי אמר להם כתבו אבל אמר לשלשה תנו גט לאשתי יאמרו לאחרים ויכתבו ויתנו מפני שעשאן ב"ד ורשאין לעשות שליח אלמא אין היחיד עושה שליח: **בזיון דבעל.** שעליו לכתוב את הגט ואינו רוצה שידעו בו רבים שאינו יודע לכתבו: **הכא.** גבי הולכה: **לא קפיד.** דמאי קפידא איכא: **רבא אמר.** התם היינו טעמא דלא משוו שליח שלא מסר להם אלא דברים ואין בדברים כח להיות חוזרים ונמסרים לאחר אבל גט דאית ביה ממשא חוזר ונמסר: **שליח מתנה.** שאמר בעל הבית לג' עדים כתבו שטר מתנה לפלוני אי טעמא דגט משום בזיון הוא הכא ליכא למימר הכי שהרי אין עליו לכותבו דתנן (ב"ב דף קסז:) והמקבל נותן את השכר הלכך אם ירצו יאמרו לאחרים ויכתבו ולמ"ד מילי לא מימסרן הני נמי לא מימסרן: **אמר ריש לקיש כאן שנה רבי.** במשנה זו שנה לנו רבי: **אין השואל כו'.** דהא דתנן לא ישלחנו ביד אחר לא משום בטולי שליחות דגיטא נקט לה דאם שילח ביד אחר הגט גט דאע"ג דאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר שליח לגרש מיהא שויה אלא האי דתנן לא ישלחנו לאשמועינן דאין השואל רשאי להשאיל: **זו אפי' תינוקות יודעין אותה.** דאם השאילה לו לא לצורך אחרים השאילה לו דאין השואל רשאי להשאיל ונמצא זה עובר על דעתו ומקניטו: **אלא.** משום שליחות דגט גופיה תנא לא ישלחנו דאם שלחו ביד אחר זימנין דגיטא נמי לא הוי גיטא ולקמן מפרש מאי זימנין: **אל תגרשה אלא בימין וגרשה בשמאל.** דלא שויה שליח להכי האי נמי פעמים ששליחות הגט תלוי בחפץ ואיכא קפידא לבעל: **דכולי עלמא כו'.** דמדאמר ר' יוחנן זימנין דגיטא נמי לא הוי משמע דרוב פעמים הוי גיטא ואפי' שלחו ביד אחר: **ויהבה ליה חפץ.** להוא שליח שני: **דכ"ע לא פליגי דהוי גיטא.** דאע"ג דאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר שליחות דגיטא לא בטיל בכל שלוחי גיטא שיכולין לעשות שליח דהגט לא קפיד בעל לדבר זה דגט אינו תלוי בחפץ דאפשר שילך ויטול החפץ וישלח הגט ביד אחר הלכך אפי' שינה בחפץ אין זה שינוי בגט שהרי קיבל החפץ ואח"כ נתן:

ואזל

אבל בב"ד של ישראל כיון דגמר דיניה לקטלא מיקטל קטלי ליה. אע"ג דאמר בסנהדרין (דף מג:) שהיה אחד רוכב על סוס וסודרין בידו מלאו לו זכות היה הלה מניף בסודרין מכל מקום לא שכיח: **רשב"ג אומר בין כך ובין כך לא ישלחנו ביד אחר.** [א]והא דדרשינן (קדושין דף מא.) ושלח ושלחה מלמד שהשליח עושה שליח היינו היכא דאין הבעל מקפיד[ב]: **משום בזיון דבעל.** פירש בקונטרס שעליו לכתוב את הגט ואינו רוצה שידעו רבים שאינו יודע לכותבו והא דקאמר יכתבו ויתנו[ג] אגב יכתבו נקט יתנו אי נמי על ידי שיאמרו לאחר שיתן ירגיש בדבר שהבעל לא כתבו ומקפיד גם על הנתינה וא"ת מאי בזיון איכא והא תנן (לעיל דף כב:) האשה כותבת את גיטה אלמא אין על הבעל לכתוב וי"ל דלעולם על הבעל לכתוב אלא הא קא משמע לן דאפילו אשה כותבת כשר דידעת לאקנויי: **ומילי לא מימסרן לשליח.** ר"מ ור' יוסי פליגי לקמן בפ' התקבל (דף סו:) באומר לשלשה תנו דקסבר ר"מ דעשאן ב"ד ור' יוסי פליג דאפי' אמר לב"ד הגדול שבירושלים ילמדו ויכתבו ויתנו לה אבל באומר לשנים תנו או לשלשה כתבו ותנו אפילו ר"מ מודה דיכתבו ויתנו ולא מימסרי לשליח כדמוכח מתניתין דהתם והא דקאמר בגמ' שלחו ליה מבי רב לשמואל אמר לשנים כתבו ותנו גט לאשתי ואמרו לסופר וכתב וחתמו הן מהו שלא להו תלא והדבר צריך תלמוד ופריך מהא דאמר שמואל הלכה כרבי יוסי דאמר מילי לא מימסרן לשליח הוה מצי למיפרך דבשנים אפילו ר"מ מודה דלא מימסרן אלא ניחא ליה לאקשויי שמואל אדשמואל ועוד דהוה מצי למימר דטעמיה דר"מ משום בזיון דבעל וקסבר שמואל דבכתיבה ליכא בזיון אבל בחתימה כשיחתמו אחרים הוא דאיכא בזיון דמיפרסמא מילתא בחתימה טפי ומיהו הוה מצי למיפרך מדשמואל דהכא דקסבר טעמא משום מילי דאמר מתנה הרי היא כגט אלא כיון שהיה צריך להביא משמואל דהלכה ה"נ פריך מאידך דשמואל דהתם: **כאן שנה רבי אין השואל רשאי להשאיל.** אפילו למאן דאמר בהמפקיד (ב"מ דף לו.) שומר שמסר לשומר פטור שהרי מסרו לבן דעת דאין יכול לומר לו אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר נהי דלא מיחייב מ"מ לכתחלה אין לו לעשות: **היכא דנפקה לאפיה.** נקט הכי משום דמתניתין איירי בחלה השליח הראשון ולא הגיע לעיר שהאשה שם:

שקול

מסורת הש"ס

א) סנהדרין מה: מכות ז., ב) לעיל יד. [ב"מ לו.], ג) לקמן סו., ד) [לקמן סו: עא: עב.], ה) ב"מ כט:, ו) [ברכות ה. וש"נ],

עין משפט נר מצוה

לו א מיי' פ"ז מהל' גירושין ה"ד ופ"ט הל' לה סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמא סעי' לא:

לז ב מיי' פ"ט שם סמג שם טוש"ע שם סעיף נא:

לח ג ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף לא:

לט ה מיי' פ"ד מהל' זכייה הלכה י סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סימן רמד:

מ ו מיי' פ"א מהלכות שכירות הלכה ד סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סימן שמב [וברב אלפס ב"מ פ"ב עה: ועוד שם פ"ג דף פ ע"א וברא"ש שם פ"ב סימן יט]:

מא ז מיי' פ"א מהלכות שכירות שם סמג שם טוש"ע ח"מ סימן שז סעיף ד:

מב ח מיי' פ"ט מהל' גירושין הלכה לג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמא סעיף מה:

מג ט מיי' שם הלכה לה טוש"ע שם סעיף נא:

מוסף רש"י

אמר לשנים תנו גט לאשתי. אע"ג דלא אמר כתבו ותנו, הרי אלו יחתמו בעצמן ולא יאמרו לעדים אחרים לחתום, דלאו בית דין מניהו לצוות על אחרים אלא עדים שוינהו, ובגמרא מפרש על כתב הגט אם יכולין לצוות לסופר אחר לכתוב או הם עצמם צריכין לכותבו (לקמן סו.). **או לשלשה כתבו גט ותנו לאשתי.** אע"פ שהן ראוין ליעשות בית דין כיון דבהדיא אמר להו כתבו, לא ב"ד שוינהו אלא עדים (לקמן סו:). **כאן שנה רבי.** במשנה זו למדנו רבי שסתם המשניות, **אין השואל רשאי להשאיל.** דבכולהו שייך למימר אין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר (ב"מ כט:).

מוסף תוספות

א. וקס"ד דרשב"ג אפי' חלה קאמר. רשב"א.
ב. שגילה הבעל דעתו שאינו מקפיד. רשב"א. ועי' מהר"ם שי"ף.
ג. דמשמע שגם הנתינה צריכין לעשות. מצינא למימר דלאו דוקא שיתנו הן עצמן, אלא. תוס' הרא"ש.

פסקי רי"ד

מתני' המביא גט בא"י וחלה הרי זה משלחו ביד אחר ואם אמר לו טול לי ממנה חפץ פלוני לא ישלחנו ביד אחר שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר. פי' בא"י שאינו צ"ל בפני נכתב ובפני נחתם משלחו ביד אחר ועושה שליח מאליו שלא בב"ד. אמר רב כהנא חלה תנן. פי' דוקא אם חלה שהוא אנוס וה"ה נמי לכל האונסים אז משלחו ביד אחר אבל אם אין לו שום אונס לא ישלחנו ביד אחר. פשיטא חלה קתני מהו דתימא ה"ה אע"ג דלא חלה והאי דקתני חלה אורחא דמילתא קתני קמ"ל תנן אמר לשנים תנו גט לאשתי או לג' כתבו גט ותנו לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו אינהו אין שליח לא. פי' אם אמר לשנים תנו גט לאשתי ולא נתן להם גט עשאם עדים לכתוב גט וליתנו לאשתו ואע"פ שלא אמר להם אתם עצמכם כתבוהו הרי אלו יכתבו ויתנו ולא יאמרו לסופר ויכתוב או אם אמר לג' כתבו גט ותנו לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו הם בעצמם ולא יאמרו לאחרים לכתוב שהרי אמר להן כתבו אבל אם אמר לג' תנו גט לאשתי יאמרו לאחרים ויכתבו ויתנו מפני שעשאן ב"ד ורשאין לעשות שליח אבל אין השליח יחיד עושה שליח ובמתני' הכי תנן הרי זה משלחו ביד אחר אמר אביי התם משום בזיונא דבעל הכא בעל לא קפיד פי' התם שמינהו שליח לכתוב הגט מ"ה אינו רשאי לומר לאחר שיכתוב שהוא בזיון לבעל שעליו מוטל לכתוב גט לאשתו דכתיב וכתב ונתן ואינו רוצה שידעו בו שאינו יודע לכתוב אבל הכא גבי הולכת גט ליכא משום בזיונא דבעל ולא קפיד. רבא אמר מילי נינהו ומילי לא מימסרן לשליח פי' התם היינו טעמא דלא משוי שליח שלא מסר להם אלא דברים ואין בדברים כח להיותם חוזרים ונמסרים לאחר אבל גט דאית ביה ממשא חוזר ונמסר ולקמן בפרק האומר התקבל אמרינן כיון דמילי לא מימסרן לשליח אפילו אמר לג' תנו שעשאן ב"ד ואפילו אמר לב"ד הגדול שבירושלים אין

פסקי רי"ד (המשך)

רשאים לומר לאחרים לכתוב דמילי לא מימסרן לשליח: מאי בינייהו איכא בינייהו שליח מתנה פי' שאמר בעל הבית לשני בני אדם כתבו שטר מתנה לפלוני על שדה זו לאביי דאמר משום בזיון דבעל הכא ליכא למימר הכי שהרי אין עליו לכותבו דתנן והמקבל נותן שכר הלכך אם ירצו יאמרו לאחרים ויכתבו ולרבא דאמר משום דמילי נינהו מתנה נמי מילי נינהו שהרי לא מסר להם כלום ואל יאמרו לאחרים לכתוב ואותן אחרים אינן רשאין לכתוב שהרי לא הרשם בעל הבית: כפלוגתא רב אמר מתנה אינה כגט ושמואל אמר הרי היא כגט וקמו להו רבא ושמואל (אמרה) [תרווייהו] בחדא שיטתא והלכתא כוותייהו והכי נמי אמרינן בפרק התקבל אמר שמואל הלכה כר' יוסי דאמר מילי לא מימסרן לשליח. ואם אמר לו טול לי ממנה חפץ וכו': אר"ל כאן שנה רבי אין השואל רשאי להשאיל ואין השוכר רשאי להשכיר פי' שלא תאמר כבר קנאה בתוך ימי שאלתה או בתוך ימי שכירותה ורשאי להשאיל ולהשכיר לכל מי שירצה דלגבי דידיה השאיל והשכיר ולא לאחרים וה"ה נמי לשומר חנם אינו רשאי למסור לשומר אחר ומ"ה תני לא ישלחנו ביד אחר ולא משום ביטולי גיטא אתני דאע"ג דשלחו ביד אחר גיטא לא בטיל כל היכא דמטי חפציו לידיה דבעל בין ע"י שליח קמא בין ע"י שליח בתרא: א"ל ר' יוחנן זו אפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותה שאין לו לאדם לעבור על דעתו של בעל למסור פקדונו ביד אחר אלא זמנין דגיטא נמי לא הוי נעשה כאומר לו אל תגרשה אלא בבית וגירשה בעליה אל תגרשה אלא בימין וגירשה בשמאל פי' קסבר ר' יוחנן האי דתני לא ישלחנו ביד אחר משום ביטולי גיטא תניא דזימנין דגיטא בטיל אם שנה כדבעינן לפרושי ואע"ג שהגיע חפצו לידו ולא הפסיד כלום בטל גיטא דעבר על דעתו וקפיד דומיא דבית ועלייה דלא מפסיד בעל מידי ואפ"ה בטל גיטא וה"ה הכי נמי הכא והשתא אזיל ומפרש אימת הוי קפידא ובטל גיטא דמדקאמרינן זמנין דגיטא לא הוי משמע דלפעמים הוי גיטא ואפילו שלחו ביד אחר: היכא דנפקא לאפיה ויהבא ליה חפץ והדר שקלא גיטא מיניה דכ"ע לא פליגי דגיטא מעליא הוי: פי' כשאמר הבעל לשליח ראשון טול לי ממנה חפץ פלוני אע"פ שאמר לו טול חפץ ברישא והדר תן לה גט ואזל שליח ראשון ומינה שליח שני כיון דלא שינה שליח שני מדעתו